

Emnenr.

Fylke: *Fjordland*

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: *Lodalen*Emne: *Transport av hø*Bygdelag: *Eidsingedalen*Oppskr. av: *Johs. N. Løvik, f. 1881*Gard: *Lavin*(adresse): *Eidsingedalen*G.nr. *90* Br.nr. *1*A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. *Eigi høyla, og etter far*B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):
og mor, far fødd 1852 + 1941, mor fødd 1850 d. 9936, bondefolk.

SVAR

Her var gardane so jamne, at same areidmåtane var bruka lika alle. For alle mykje i utmark, det hev minke stort i mill minne, mest avdi arbeidsljelpi var mindre etterkvart. Gjeng det som no vert trøtt utmarksletten ei begr. Her var best på kvass bruk.

På heimstaden og flatane og etethare utmark drag me for råhøyet til høiane på Hjulebora. Tjørnhøyet på heimstaden var bore og køyst inn, då var iinkje Hjulebora trikt. I brattare utmark bar me høyet til høiane når det iinkje var råd draga det på kapp. 2 byra råhøy var rekna til ei byra tjørnhøy. Var det brakkent og stett künde ein mann draga tommykje råhøy i ein gong at det var ei byra tjørnhøy. Dragstappen var aukane iunge tre eldre sprikande, kvistrike, lange greiner. Var dei tvo mann som drag, lagde dei ofta tvo toppar jamsides, tett ikop, og drag i kvass ein, då künde dei få fram dobbelt tommykje. Ofta rette dei då eit tog i toppen, lagde toget yver oksli og drag, då hadde dei enno meir magt med draga. Råhøy var og bore på kapp, bendel, ogso sagt bendel. Tjørnhøy var aldri bore på kapp, avdi dei fekk forliti byrda på toppen, av tjørnhøy, og avdi, at råhøyet var på tings, at det künde toppen fast at ryggen so byrda lag

2
kom ho sküede. När nokon bar höy på topp
helt dei i ljukkenden av toppen og hadde laivet og
greivone mot ryggen. Herjane var sette der beste
komplassen var, de dei turka eldes Rodna - Lødna - Lettaste,
og der markki var turraste. Høyet laut so bornet frå Teigas
som lag inne i stog og holos.

Vort höyet turka på markki var det ofta böve til löda,
eldes stakken. Her var lende laglegt so vort det og droge
på topp, da laut det vera nokolunde greid, slett
iendautakke. Da var det umögjra å hava stor topp
eldes toppas, so der var stor droge. Herid laut droge
leggjast godt på toppen, godt på framme, mest midtpå
og minst attle - allerst. Eittpar gode keirlos å taka i
når ein droge, vilde ein gjerna de sküede vera på her
topp.

Høykyra var lagt på i fengjor, 3 fengjor i ei råkøy-
kyrda, 4 fengjor i ei turrhöykyrda, 5 fengjor var ei
droge turrhöykyrda. 7 hoykyra var sett inne i
Holl - Hovold, som ein droge endane igjenom, når ein
snorde kyra ikop. Det var monst med å eitja seg
beint for kyrdar når ein for i fatlane, og kyrdar godt
år, so kyrdar helt seg beint og lag godt. Togendane
ein helt i lag alltid yvar ein akeli. På flat mark
laut ein jamnast hava tylls til å risa tupp med
ei stor kyrdar, var det brattlest greidde ein seg åleine.
Hjelperen var sküde allanfor og sküde på, sküde
framme og droge i boget, aet ettersom det hövde.

Born var med på dette arbeidet. Dei måtte tidleg
baka ei kyrdar, og löra leggja ei kyrdar på tog.

Vetterdag bar dei höyet heime frå kyrdar eldes
Stakken. När lende det, at dei lagde höyet i ei
rodde. Rodde var mest som ein sekke, so hauptog,
beint som grov rot, når rodde var fjerstappa
var ho allsnord og klept iver. Dette var å rodde

2/

3

37

høy. Rooda fenn dei vella iuey til ho kom på flaten og kunde kôyrast heim. Künde høyet havast utfor bratt berg iue vetteren, steka dei det ned. Dei lagde høyet i leyda, gyrdede dei ikopp best råd vor, knyttle so ei lang lina i høyleyda, og let leyda reilla utfor, jant og talig. Bedunde stod ein manne og tok innot løyde lina, og so drag dei lina uppatt og sende my leyda iuey. Ei slik lina künde vera 100 m. og meir, og vor stundom ihapknytt av mange bog. Tuine kônder hadde og særskiede lina til høyetrek. Høyet vor aldri steka heim iue eimaseu, da vor det iueigjra og samla høy ihop. Vor der ikkje loda i utelåka, so vor høyet stekt, stekt. Då løyptrengjone kom til leyda, fram mot 1890, tok dei gjona meir høy heim iue eimaseu, eller samla høy frå too, tri utelåka i ei loda, som stod slik, at dei künde kôyra til loda på snôfjere.

Vor lunder laglegt, so stoda dei høyet frå utloda eller stakken. Too høyleyda vor lagde på kant-ende- og lundue samann, og dragne på endene. Too leyda vor ein plode - slae - . Vor der flakar innimillom laut dei stundom løyra sloden - sloen - ifra einannan, og draga ei og ei leyda over flaten, og so binda sloen ihop att. Ei vetterlyra høy vor lagt 6, det hende og 7 fengjor - fengje -, men var dei raka endane av leyda, vor det raka av for ei fengja iueilag. Vel kânt rakkast godt av leyda, so der ikkje vor slubba - misst noko høy. Eitt høylas vor rekna til 3 leyda iue vetteren, vor det godt å løyra til; 4 leyda. Eitt eimor høylas vor 4 eimor leyda. På vetterhøylaset brukte dei jannast høylong, det hest høyleydaue betre ihop, av lag stode.

Båra til høyet vor ikkje so mykje brukt. Noy til künde ei båra - too stenge med berrifjåle på

ne, dei vakne kvinnfolk i herja. Karane hadde
slatten. F utlåtta vor det jant, at teneskjenta
og kona på luten, godsbruket - gjekk til ei her,
som det vart sagt. Kåli millone, slo dei, raka, og
herja i kvarti kyrakes - turrkyra - um dei
vor nokke drivande arbeidsfolk. Griddede dei
det vor dei dugande i arbeid. No s dette meir slutt,
no slo Karane, kvinnfolke raka og herja. Om
du slo i ei kyrakes skuede og bra or lenne, nå
højet vor turr.

På heimekaen er endå Hjulekora mykje bruka
til å ha råkøjet til herjane. Men der som er
slutt til det, so kjem Slopeiva meir og meir inn.

- ein topp, ein lundel, ein lervast.
- ei fengja, fengjina, fengja høy, høyra højet
- ei Hall, Halls, hall'na.
- ein fettle, fatlane.
- ei Rodda, rodde høy, leggja højet i rodde og taka heim.
- ein Høyslode, ein slode, høystodane - sloane.
- ei Høybraiet, høybraida - um vetteren - . Når dei tok
høy or utlode eller stakk, sa dei ofta at dei vor i høyskog,
motsett vedaskog.
- ei Hjulekora, men kára når det vor slegne treer -
fjales på tro stengje, og tro manne los millone egg.

Gloymde noko, held avdi det vor mest ikkje bruka
på mitt godsbruk, men meir på andre bruk. Var
der lange flatar, helst i fjellet, so hadde dei kjilkas -
små sledas - som dei los kjilfjell, og drog højet
fram på liane - lidarne - so dei kunde sloa
højet heim. Dette vort bruka avdi dei kunde
meje få lutt i fjellet med rimelig brøyting um
vetteren. Ei og tro høykyror på kjelken eller som

6
78
Jori og lundet var.

Ervingedalen lag avlengd til vegen kom, dei tok
del med ny bygging ved ejaen i 1888. Tidre
hos orbeidsmätas skepp litt um eenn. Her dei orbeids-
mätane, gjo um dette emne, som eg minnest, og
her vore bruka til thing 1900, og sikkert ubrigde
gjenom fleire hundra år. Det same gjeld nem-
ningar.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

adr. NORSK FOLKEMUSEUM

BYGDØY

37